

פרק השבע על פי ה"שם ממשואל"

๙

פרק השבע בשלחן

שנת תרע"א

ו. אין אָה דְּלַעַט חֲמֵדָה
(?וְאַמְרֵה גָּלָגָל)

גפ"ן א-ב

העזה לסלק מהם את הפחותות. ולמן אומר ר"א ליגען ולצופם ולנסיהם דהיא האידוף מכח הגוף הנפש והשכל כמבואר כל זה במחר"ל. ע"ש. ולדעתי יש להוציא לפועל גם דברי ר"י דהיא סובר דהעזה לסלק הפחותות היהת להגביה את ישראל לעלה המטיב וממילא מסור מהם הפחותות ולא יהיה לפרטוח ולחלקו הטבע חיבור עמהם, וזה שאמור דרך כדי ליתן להם תורה, וזה צירוף לשכל, המדבר כדי ליתן להם את המן, והוא צירוף לגות דהמן הוא לחם שמלאכי השרת אוכלי אותו, והוא לעלה מן הטבע והוגו נזון מהאל, ואחר שהמאכל הי' למעלת מהטיב "היא" גם הגות למעלת מהטיב, וכי צירוף נפש וניתלו היה ברא מים עד נפש וניצלו היהת הנפש מוגבהת למעלת מהטיב, תוכן כוונת רבינו יהושע שהי' מגביהן את ישראל למעלת מהטיב וע"ז הוסרה מהם כל הפטולות, ואחר שהיו ישראל למעלת מהטיב לא הי' בכח לפרטוח ולמצרים להיות להם חיבור עמהם. וזהו כוונת המדרש ולא נחים אלקים דרך ארץ ע"ש, דאיilo הי' בדרך ארץ, הי' בדרך הטבע, וא"כ שבוי הי' להם חיבור עם: והנה בששת ימי המעשה האדם משוקע בל"ט מלאכות, וא"כ אף אדם עסוק בתורה ומצוות. אעפ"כ מלחמת החיבור שיש לו עם הדברים שהם הבליע העולם רודפיו אותו מהמחבות הרויות אף בשעה שעסוק בתורה ומצוות והוא עין בעת שיצא ישראל ממצרים אף שכבר יצאו הי' עד לפרטוח חיבור עמהם. אך בבואה שבת קדשו, אם האדם אינו מקלקל בששת ימי המעשה ועשה מה שモטול עליו או בכחו לקבל שיק, וש"ק היא למעלת מהטיב, דאו היא שביתה מעילים הטבע אז גם הוא לעלה מן הטבע. ממילא אין להפסולות ולחלקו הארץ רומו, ויכול לעסוק בתורה ותפללה בראוי:

גפ"ן א-ב

שבידו כאילו בצדתו וכלה למה שזכה, ואיננו איש אמנים לידע שאין וה שלוי, ולבסוף בעל הלהוא גובה את שלו והוא נשאר ריק מכל בעניין רע רח"ל. והנה כן הי' ביציאת מצרים, כמו שאמור אדמור"ר הר"ם זצלה"ה מגור, חדש אשר ישועות בו מקיפות מלשון הקפה והלאה, והיתה הכוונה שכך"פ גמר הגאותה היינו על הים ימי' בוכותם. וכבר פירשנו אה דיום ראשון של פסח נקרא שבת, ובמד"ר (ס"פ י"ט) דשבעת ימי הפסח הם כנגד שבת עמי בראשית, ושם השבת הי' ביום השבעה, א"כ שביעי של פסח נמי הוא שבת, והרי שני שבתות יום הראשון ויום השביעי, ומיי החול כנגד ששת ימי המעשה באמצע, והיינו דשבת יש. בה שני עניינים, כמו שהגיד כי אבוי אדמור"ר זצלה"ה מה שהיא קודם ימי המעשה ומניי' שיתיא יומין מתרבלין, ומה שהיא אחר ששת ימי המעשה, וכבר אמרנו דכנגד בריאתו של עולם השבת היא אחר ימי

גפ"ן א-ב

ונראה דהנה יציאת מצרים הייתה במדת החסד, כי לא הגיעו נזותם לה' מפני שהיו במא"ט שעריו טומאות. אך לא זה התכלית, כי כל בית נשמה לעוזיה"ה היא למען תשבע מפרי מעשי' ולא תצטרכן לנמהם דכוספה, והרצון לפניו שיוציאו ע"י כשרון המעשה. אבל באשר היו במא"ט שעריו טומאה ולא הי' אפשר להמתין עד שיוציאו מעצמות ע"י כשרון המעשה, האיר הש"ת עליהם אור גדול, בכדי שע"ז ייכשרו מעשיהם עצמם עד שאחוי' יהיו נrzציטם מפאת מעשיהם, והאור שהAIR הש"ת בחסדו הגדל הי' רק בהלאה, הא למתה וה' זומה למלות לחברו ממן להתעסק בו ולהרוויח ולהתפרנס ברוחות להחויר את الكرן. וזה המדה נוהגת תמיד, שהחסדים שנשתגעו מן השמים הם רק הלהוא, הן ישיעות והן עשירות ואפי' מדרגות לפעמים נתנו לנו לאדם בחסדו הגדל אלא הכל בהלאה כדי שיזכה ע"ז בעצמו והפקחים מבניים והועלם ע"ז מעלה מעלה עד שווין מעצם. והבסיל מסתפק במה

ו. יאמר הי' אל משה מה תצעק אליו דבר אל בניי וסענו. ורבשוי' למדנו שהי' משה עומד ומתפלל. וכבר תמהו המפרשים מה הי' לו לצעוק הלא כבר נאמר לו ואכבה בפרטעה ובכל חילו. והרמבי תירץ שלא הי' יודיע איך להתנהג ומה יעשה וזה שאמור לו הקב"ה מה תצעק אליו שהו צrisk לשאול מה תעשה ואני לך צריך לצצע. וזה דוחק גדול כי משה מה קסבר מתחילה שהו צrisk לתפלית צעקה. ועוד למה לא המתין עד שיבוא הדיבור אליו להזרתו מה לעשות. וייתר קשה שהו שני עמודים להנחותם הדרך ללבת אחרים ואם העמודים עמדו במקומות לא נסעו הלא ידע שצrisk לעמוד ולהוחול לתשועת ה', ואם נסעו לים הלא ידע שיש ללבת אחרים ומה זו האזקה:

שיפלו פגירים מותים בצד האחורי שישגים או באופן אחר. וע"כ כשראמ משה ביראה ובפחד מפני המצריים וางמו במדת התמיימות, מה גם כאשרו המבלי אין קברים במצרים שנטנו שאור בעיסה כמ"ש המכילה את נתירא מעד פן ח"ז גתקלקל כל העניין שהרי אינם ראיים לגמר הגואלה עתה מצד הדין והנה הם נתונים בדין כמ"ש המכילה את נתוניהם. בדין אם להנצל וכור, כי עמה נוגה במדת הדין כמו שהיתה הכוונה שתהיה גמר הגואלה מצד הדין והם קלקלו כל העניין, וח"ז אם יתנגן במדת הדין כמו שהיתה הכוונה הדבר עומד במצב לא טוב. וע"כ לא סמך על מה שנאמר לו תחילת ואכבהה בפרעה, שהרי עדין נשארו בבחירהם והם עצם קלקלו הדבר, וכמ"ש (ירמי י"ח) רגע אמר על גוי ועל מלוכה וגוי ועשה הרע בעניינו וגוי, וע"כ התפלל תפלה צעקה לעורר עליהם רחמים רבים שניצלו עכ"פ מצד מדת החסד והרחמים אם לא אפשר בדין. וזה שאמר לו הקב"ה מה תעבק אליו דבר אל בניי ויסעו שעדיין יש תיקון ושיזכו אף במדת הדין ולא נצרך לעורר חסד ורחמים אלא יסעו לתוכם וימסרו נפשם, ובזה יתוקן. הדבר ויתורו לתמיונות, ושוב יזכו לגמר הגואלה בדין כמו שהיתה הכוונה בראשונה:

ה' יט א-ג

דרך, כמו שבמ"ר (ויקרא פ' ב') אשר תמיימי דרך שהם האזכורים הראשונים שקיים את התורה עד שלא ביתהנה, ומןorsch בכתב (בראשית י"ז) התחלך לפני והי' תמים, ובזה היהת תלוי או כל שלימותם לחיות תמים עם ה', וכמו דכתיב בהו (ירמי' ב') זכרתי לך חסד גבוריך אהבת כלולותיך לכמוך אחריך במדבר הארץ לא ורואה, וכן אח'כ שנאמר להם שישבו ויחנו על פ' החירות קבלו מ' מאמר הש"ית בתמיינות ולא אמרו הארץ נקרוב אל רודפיינו אנו אציכין לבrho אלה אמרו אין לנו אלא דברי בן עמרם, ובזכות זה עלו ונתקעו עד שנעשו ראיין לממר הגואלה בקריעת ים סוף, כמו שהיתה אמגנת הכוונה

זהה העוסה כפי מאמר הש"ת בתמימות
ואינו מתחכם אלא הולך בתום ובבוחן
אי אפשר שתבוא לו מוה שום רעה, ואף לא
שום מגור ופחד לשעתו, וכמ"ש (משלי י')
ולא הולך בתום ילך בטה, וכתיב (שם י"א) צדקתו
תמים תישר דרכו. וזה אם עדין היו עומדים
ישראל בתמימותם כמו שהיו ביום א' וביום
ג' אף שראו המצרים נסועים אחריהם ביום
השי ואפי' השר של מצרים, הי' ראוי שהיה
לשחוק בעיניהם, אחר שכבר דאו בעיניהם
מקצת בכורות ששבו כרגע פגרים מתים והי
להם לבותם בהקב"ה שבודאי כן יהיה גם כאן

¶ $\sqrt{10} > \sqrt{2}$ so $\sqrt{10}$ is not a rational number.

וועוד יש לפרש בלשון אחר עפ"י דברי
הש"ס פסחים (קי"ח), דכ"ז דורות זו
הקב"ה את עילמי בחסדו, ולא לפि מעשי
התהותנים, ואף שבצדקת הצדיקים נעשו להם
נSIMIM, מ"מ זה ה' רך באקראי, ועיקר הנגנת
העולם הייתה לא לפি מעשה התהותנים אלא
בחסדו יתברך. והנה לשון חסד הוא בלי
תשלים גמול, והינו כי באשר לא ה' כבוד
ה' ניפורם כ"כ בעולם אלא באקראי, לא
נחשב שקיביל בכוכיל גמול על מה שהחשיע
להם טיבה, אבל אחר כ"ז דורות שנתרפרס
כבוד ה' בעולם, נחשב שקיביל בכוכיל גמול
מהעלים שמני הגדייל מתגדל ומתקדש, שוו
היתה תכליות כוונת הבריה כמ"ש הרמב"ן.
והנה ההנאה שהיתה בחסדו יתברך היהת
ך רק לשעתה ולא בקביעות, ואפי' הנסים שהיו
או נקרו ארעין כניל נקרו בכוכיל עימה
אבל משעמדו ישראל על הים ופרשמו כבוד
קדושת שמנו התחלת הנגנה אחרת וזה
הנגנה של מדה במידה לפि מעשי התהותנים,
ובאותה ש亨תגנה זו היא של גושים גמורים אלא
שהם נסרים כמ"ש הרמב"ן שאין
בטבע שישmid מצהה ינתן לו מטר בעתו
וכזמה ולהיפוך שהאוכל הלב יכרת אלא
אליהם הם נטלים נסתרים, וא"כ נחשבת כל
הנגנה על צד הנסמי לא באקראי אלא
בקביעות, וזה נקרו בכוכיל יושב:

והנה ההפרש שבין עמידה לישיבה כי עמידה היא באקראי וישיבה היא בקביעות, וכענין שאמרו לגבי ברכה (ברכות מ"ב): *הסיבו אחד מברך לכולם ובגמר דלאו* הסיבו אלא כיון דאמרו נזיל וניכול לחמא בדור פלן בהטיבו דמי, ומ"מ בעינן יושבים אבל עומדים לא כמ"ש הרבינו יונה כי עמידה עדין היא אדרעי אלא עיי' ישיבה נעשה קבוע ולפי הנחה זו יש לומר דכל הגיטים שנעשו לקודמים באשר לא היהת תורעלת אלא לשעתו והוא באקראי בעילמא, כי באשר היו בעת צרה נעשו להם ניטים, ואם לא היו בעת צרה לא היו נזלים להם ניטים, אך הניטים הם רק באקראי וזה נקרא עמידה, אבל הניטים שבין סוף שהיתה הכוונה לקידוש ש"ש, ואיןנו תלוי במעשהתו זה ואדרבה מעשה זה הי' בשbill לעשות ניטים כנ"ל, זו נקראת ישיבה, ומماו נתקדש שמו הגדל בעולם נתפרנס הנם בכל העילם, שהרי אפי' כל מימות שעולם נבקע, ישראל פרטמו בשירות שהשי' הוא העושה ניטים א"כ בכיבול נתישב. ודוק:

המעשה ולפי שטרח האדם בששת ימי המועשה
יאכל בשבת, ושבת שקדום ימי המועשה הוא
בנגד בריאותו של אדה"ר, שאצלו הייתה היתה השבת
קדום ימי המועשה שבחדס' ה' עליו האיר לו
קדושת השבת למען יהי ביכורתו לעבוד
עבודתו בששת ימי המועשה שאח"כ, ובבש"ס
סנהדרין (ל"ח), لما נברא האדם בע"ש כדי
שיכנס למצווה מיד, והנה יומם ראשון של פסח
הוא כעין שבת שקדום ימי המועשה שהוא
ו/החסדו הגדלן, ויום השבעיע של פסח הוא
השבת שלאחר ימי המועשה שייהי בזכותם
ובדין ולא מצד החסד בלבד, כן הייתה הכוונה
האלתית:

אך הנה יש להבהיר כמה ה' להם לוכת
באותם הימים כי עדרין לא ניתנה להם
התורה, וידוע דכל החכמת הכל תלוי בתורה
מה גם לזכות למדרגה גדולה כזו מטעם מקה
שאלול עד רום המעלוות שיחי' הכל בזכותם
ושעפ'ו הדין יישגו מה שהשיגו. ונראה דהנה
ן (בזזה'ק ס'), אהא דוילכו שלשת ימים במדבר
ולא מצאו מים ואין מהם אלא תורה. אמר'
ויסא וכי מאין יתב לחו אורייתא הכא ועד כאן
לא אתחיהיבת לנו אורייתא וכו' עד ואין
תורה אלא קב"ה, עיי'ש. ועודין איינו מבן
מאין זוכין לקב"ה אם לא עיי' תורה. אך
נראה דעת' תמיימות זוכין להדבק בהשיות
במ"ש (דברים י"ח) תמים תה' עם ה' אלקיך
ופירש'ו או תה' עמו ולחלהו דעת' מדת
תמיימות זוכי האבות כמו שנקרוא תמיימי

9
ג' מלך' ר' (פ' כ"ג) או ישר משה, ה"ה נכו' בסאך מאז מעולם אתה, א"ר רבכ' בשם ר' אבוחו אעפ' שמעולם אתה לא נתישב בסאך ולא נודעת בעולמך עד שאמרו בגין שירה לך נאמר נכו' בסאך מאז משל למלך וכו' כך אמרו ישראל באממת עד שלא בראת עולמך הייתה אתה ומשבראת אותו אתה הוא אלא בכיבור עמד שנאמר עמד וימודד ארץ, אבל משעמדת בים ואמרנו שירה להפניך באז נתישבה מלכחות וכטאך נכו' הי' נכו' סאך מאז באו ישר, עכ' בל. ואינו מובן מהו העניין של עמידה וישיבה וההפרש שביניהם, ושהזה נראה עיי' השירה. ונראה דהנה עוד שם במדרש פ' פתחה בחכמה וג'ו, מיום שברא הקב'ה את העולם ועד שעמדו ישראל על הים לא מצינו אדם שאמר שירה להק'ה כי' כיוון שבאו ישראל לים ונקרע להם מיד אמרו שירה הי' פ' פתחה בחכמה. וכבר פירשנו בשם כ"ק אבי אדומ'ר זצלה'ה' בשינויו מועט, באשר כל הנשים נעשו לתועלות נ' בעל הנס אברהם מכבשן האש וכדומה, אבל ישראל היו יכולין להיוות נזולין בלתי קרייעת הים, וכל מה ששבו לפני פ' החירות הי' למשוך את פרעה לים, וכל עצמו של דבר הי' למען יתגדל ויתקדש שמו הגדל בעולם והוא השכליו ישראל חכילת הכוונה, ושזכיכם אתם שעילם יתקדש שמו הגדל בעולם וזה פ' פתחה בחכמה אמרו שירה שהיא
קדושה היא, ופרסומי ניסא: